

Cultura

Amaya, catalana!

La coreògrafa Maria Rovira completa l'homenatge a la 'bailaora' universal del Somorrostro amb 'Ballant a la sorra', el primer espectacle a l'amfiteatre Grec

03/07/12 02:00 - BARCELONA - **JORDI BORDES**

Ballant a la sorra és la conseqüència de *Somorrostro*. L'any passat, la companyia de dansa contemporània Trànsit, liderada per la coreògrafa Maria Rovira, va baixar a la platja del Somorrostro per evocar el so del mar constant que va bressolar Carmen Amaya a partir del 1913 (o 1917, perquè els estudiosos del personatge no troben la manera de confirmar la data de naixement d'aquesta gitana catalana). Ho van fer amb una obra que integrava el ball flamenc, però amb un univers musical principalment contemporani. Aquella experiència d'èxit, aclaria Rovira ahir, li ha permès fer una peça de gran format dedicada a la *bailaora* universal més desconeguda a casa seva. Rovira reconeix que li generava molt de respecte fer un espectacle dedicat a Amaya: "Amb *Somorrostro* vaig poder passejar pel seu barri i, ara, ja em sento més forta."

Ballant a la sorra (s'estrena demà i dijous a l'amfiteatre Grec i farà temporada aquest agost al Romea) serà el preàmbul del centenari que s'organitza per Carmen Amaya. Rovira hi ha implicat el Taller de Músics, dirigit per Lluís Cabrera, amb el qual l'espectacle incorpora musicalitat flamenca. Els arranjaments són obra de Juan Gómez, *Chicuelo*. Al *cante* hi haurà Duende, Salo i Rosalia Vila. Si els dos primers noms ja són una realitat al cartell del flamenc d'avui, Vila, de 19 anys, en serà la revelació.

Cabrera, pel 2010 en un acte cultural a la Nau Ivanow, ja reivindicava preparar amb temps un centenari que situés aquesta *bailaora* en el mateix nivell que Pau Casals o qualsevol altre universal català. Per l'ànima de Taller de Músics, la transició no va saber resoldre la manera d'integrar el flamenc, amb arrels catalanes de principi del segle XX, possiblement per haver quedat tancat al col·lectiu gitano. La burgesia de fa unes dècades va decidir mirar cap a un altre lloc. Ara sembla que es perfila un cartell que podria liderar el Centre d'Arts Santa Mònica. Cabrera està cansat d'haver de contradir la tesi que el flamenc a Catalunya ve dels immigrants andalusos de la dècada dels seixanta. És evident que el flamenc és anterior. I bona prova és la mateixa Carmen Amaya i la seva família.

Amaya va morir a Begur perquè se sentia catalana. La paradoxa va ser el buit que el mateix municipi li va fer arran de la seva mort. El Mas Pinch d'Amaya va caure en el descuit, fins que companys del Taller de Músics van decidir impulsar-ne la reforma. El 1989 es van celebrar unes jornades que havien de ser el preàmbul d'un centre d'investigació sobre la música (més enllà i tot del flamenc) però el projecte mai s'ha acabat de desencallar.

Rovira, que ha tingut la col·laboració de la dramaturgia de Victòria Szpunberg, ha evocat el personatge a partir de quatre quadres: *Negro*, la mort a Begur d'Amaya, el 1961, i la seva cambra buida de tots els objectes, retratada per Colita; *Luz*, que evoca el Somorrostro de la infància, l'alegria; *Lejos*, en què arran de la Guerra Civil marxa i viatja pel seu mar veí, però que tem, i triomfa a l'Argentina, a Hollywood i allà on va, i finalment, *Pronto*, la seva és una mort sobtada. Ella coneixia la seva malaltia: el seu ronyó no netejava bé i, per això, el metge li va recomanar que sués: ballant enèrgicament, guanyava temps a la mort. El rodatge de *Los Tarantos* la va deixar molt afeblida. Rovira comentava ahir com un dels productors de la pel·lícula l'anava a buscar en cotxe i la recordava de rostre groguenc, però que el seu cos es transformava quan li demanaven que ballés. Una reacció vital potser com també el fet biogràfic de Nijinsky al psiquiàtric, que ja Rovira va coreografiar a *El salt de Nijinsky*, el 2007.

Coproduir i la normalitat

Ballant a la sorra promet fer parlar. Ara per ara, però, Rovira, té previst que la seva companyia viatgi a Amèrica fent gira de *Somorrostro* a partir de setembre. El director del Grec, Ramon Simó, confia que en les pròximes edicions el festival pugui assumir més coproduccions de dansa, sense que se li hagi de trobar cap excusa o motiu per fer aquest esforç. Simplement, com un fet de normalitat cultural.

Darrera actualització (Dimarts, 3 de juliol del 2012 08:01)

Publicat a

El Punt Avui. Edició Nacional 03-07-2012 Pàgina 34

Tweet 0 +1 0

Recomendar 0

Maria Rovira, ahir, a la vela que s'ha instal·lat a la plaça Margarida Xirgu
Foto: PAU CORTINA / ACN.

“ Maria Rovira fa un homenatge a una 'bailaora' universal, a descobrir encara a Catalunya

Notícies de ...

[Barcelona](#) [Begur](#)